

Sygn. akt VIII U 1398/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2018 r. w Gliwicach

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 czerwca 2017 r. **nr** (...) - (...)

1. oddała odwołanie;
2. zasądza od ubezpieczonego J. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 180 złotych (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 1398/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 czerwca 2017 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. C. przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony. Wniósł odwołanie, w którym domagał się jej zmiany i przyznanie prawa do spornego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. C. urodził się (...)

W okresie od 1 września 1950 r. do 28 maja 1991 r. pracował w KWK (...) jako: robotnik na powierzchni (od 1 września 1950 r.); wozak pod ziemią (od 1 lipca 1952 r.); młodszy rębacz pod ziemią (od 2 lipca 1955 r.); planista oddziałowy pod ziemią (od 15 października 1955 r.); referent techniczny pod ziemią (od 1 marca 1956 r.); kierownik zakładowego ośrodka informacji techniczno-ekonomicznej pod ziemią (od 1 lutego 1966 r.); nadgórnik oddziału wydobywczego pod ziemią (od 1 kwietnia 1968 r.); starszy technik wynalazczości pod ziemią (od 1 lipca 1970 r.); inspektor ds. wynalazczości pod ziemią (od 1 lutego 1974 r.); inspektor techniczny pod ziemią (od 1 stycznia 1989 r.).

Od 1 lipca 1990 r. jest uprawniony do emerytury górniczej. Podstawę wymiaru świadczenia ustalono w oparciu o wynagrodzenia z 3 kolejnych lat kalendarzowych tj. z lat 1987-1989, uzyskując wskaźnik w wysokości 309,01%, następnie ograniczony do 250%.

W dniu 8 czerwca 2017 r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej.

W dniu 30 czerwca 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej, ponieważ wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie przekroczył 250%.

Od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie, które zainicjowało niniejsze postępowanie.

W trakcie postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego K. S. o na okoliczność ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 110 lub 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy zastosowaniu wwpw z najkorzystniejszych lat kalendarzowych, przy uwzględnieniu wymogów w/w przepisów, po uprzednim odtworzeniu wynagrodzeń ubezpieczonego za nieudokumentowane okresy na podstawie legitymacji ubezpieczeniowej, akt organu rentowego, akt osobowych, akt sprawy, w tym Rp-7 (k. 20), przy uwzględnieniu obowiązujących w tych okresach przepisów płacowych oraz założeniu, że premia o której zeznawał ubezpieczony miała charakter uznaniowy.

(...) SA nie posiada dokumentacji płacowej ubezpieczonego sprzed 1980 r.

Ubezpieczony miał następujące stawki wynagrodzenia, tj.: od: 15 października 1955 - 1.019 zł/m-c; od 1 marca 1956- 1.310 zł; od 1 stycznia 1957r. - 1.550 zł; od 1 października 1957-1 450 zł; od 1 stycznia 1958 r. -1 550 zł; od 1 lutego 1966 r. -2 000 zł; od 1 kwietnia 1968-2 420 zł; od 1 lipca 1970 r. -3 200zł; od 1 stycznia 1972-3 300 zł; od 1 lutego 1974 - 4 000 zł + 1 250 zł dodatku funkcyjnego; od 1 listopada 1977 r. - 4 300 zł + 1 250 zł dodatek funkcyjny ;od 1 listopada 1979 r.- 4 500 zł + 1.500 zł dodatek funkcyjny, od 1 stycznia 1980 r. - 4 500 zł + 2 000 zł dodatek funkcyjny.

- Ubezpieczony otrzymywał również Kartę Górnika. Dla pracowników umysłowych zatrudnionych pod ziemią, jej wysokość wynosiła 10 % po przepracowaniu 1 roku
- 15 % po 2 latach pracy
- 20 % po 5 latach pracy

Protokołem dodatkowym nr 293/Pw z dnia 27 listopada 1970 r. wprowadzono od 1 lipca 1970 r. kwotowe stawki Karty Górnika ustalone w złotych na miesiąc, w zależności od wysokości wynagrodzenia i od stażu pracy.

Pracownicy, dla których Karta Górnika ustalona wg dotychczasowych zasad byłaby korzystniejsza, mieli ustaloną Kartę Górnika wg zasad dotychczasowych aż do czasu zmiany stanowiska pracy.

Dla ubezpieczonego Karta Górnika ustalana wg dotychczasowych zasad wynosiłaby 640 zł, a wg nowych zasad 500 zł, wobec czego ubezpieczony miał prawo do Karty Górnika wg dotychczasowych zasad.

Uchwałą Rady Ministrów nr 13/73 z dnia 20 stycznia 1973 r. przywrócono od 1 stycznia 1973 r. procentowe stawki Karty Górnika, tj. odpowiednio 10 %, 15 % i 20 %.

Uchwałą Rady Ministrów nr 230/74 z dnia 27 września 1974 r. wprowadzono od 1 października 1974 r. dwie dodatkowe stawki Karty Górnika, tj.:

- 25 % po 10 latach pracy
- 30 % po 20 latach pracy.

Ubezpieczony otrzymywał również deputat węglowy. W.kość deputatu wynosiła 8 ton rocznie - pracownicy utrzymujący rodzinę i pracownicy samotni prowadzący własne gospodarstwo domowe, lub 2 tony rocznie - pracownicy nie utrzymujący rodziny i pracownicy samotni nie prowadzący własnego gospodarstwa domowego.

Ubezpieczony zawarł związek małżeński w dniu 6 czerwca 1956 r., wobec czego należy przyjąć, że od tego czasu miał na utrzymaniu rodzinę i prawo do deputatu w ilości 8 ton rocznie.

Ponadto do wynagrodzenia za okres pełnienia funkcji nadgórnika do 1/3 wynagrodzenia ubezpieczony otrzymywał dodatek nocny w wysokości 20 %, gdyż wówczas pracował na 3 zmiany.

Nie ma dowodów na to, że ubezpieczony otrzymywał jeszcze inne, dodatkowe składniki niż te, które zostały przez biegłego uwzględnione w opinii sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania.

Stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia w kraju kształtuje się w następujący sposób:

Rok	Wynagrodzenie ubezpieczonego	Średnia krajowa	%
1956	19.416	13.416	144,72
1957	23.960	15.348	155,11
1958	24.320	16.176	150,35
1959	24.320	17.436	139,48
1960	34.300	18.720	183,23
1961	37.358	19.500	191,58
1962	33.554	20.160	166,44
1963	37.872	21.156	179,01

1964	43.480	21.792	199,52
1965	42.653	22.404	190,38
1966	45.291	23.208	195,15
1967	61.450	24.192	254,01
1968	63.533	25.272	251,40
1969	75.149	26.088	288,06
1970	45.432	26.820	169,40
1971	50.480	28.296	178,40
1972	51.920	30.108	172,45
1973	51.920	33.576	154,63
1974	76.110	38.220	199,14
1975	81.800	46.956	174,21
1976	81.800	51.372	159,23
1977	82.580	55.152	149,73
1978	86.480	58.644	147,47
1979	87.500	63.924	136,88
1980	119.682	72.480	165,12
1981	133.783	92.268	144,99
1982	247.166	139.572	177,09

1983	294.742	173.700	169,68
1984	385.889	202.056	190,98
1985	592.007	240.060	246,61
1986	818.277	289.140	283,00
1987	1.072.327	350.208	306,20
1988	1.992.614	637.080	312,77
1989	7.897.399	2.481.096	318,30
1990	35.119.149	12.355.644	284,24
1991	8.099.994	21.240.000	38,14

Najkorzystniejsze wynagrodzenie w 20 wybranych latach z uwzględnieniem części wynagrodzenia uzyskanego po przyznaniu emerytury (1990 r.) ubezpieczony uzyskał w latach 1960, 1961, 1963- 1969, 1971, 1974, 1975, 1982, 1984-1990. Suma wskaźników z tych lat wyniosła 4603,28%. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł: **230,16%**.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego; aktach osobowych ubezpieczonego; zeznań ubezpieczonego złożonych na rozprawie w dniu 9 maja 2018 r. (k.40); opinii biegłego sądowego K. S. z dnia 10 maja 2018 r. (k.43-51).

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii sporządzonej przez biegłego K. S., uznając je za spójne i logiczne. W ocenie Sądu opinia została sporządzona w sposób fachowy i poparty wieloletnim doświadczeniem. Biegły w sposób precyzyjny odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za okres nieudokumentowany i obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który ostatecznie wyniósł jedynie 230,16%. Do obliczeń biegły uwzględnił tylko te składniki, co do których nie ma wątpliwości, że ubezpieczony je otrzymywał, czyli wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy i dodatek nocny w wysokości 20 % za okres pełnienia funkcji nadgórnika.

W zakreślonym przez Sąd terminie, strony nie wniosły zastrzeżeń do ww. opinii.

Materiał dowodowy Sąd uznał za wystarczający do ustaleń faktycznych i wydania rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 t.j.)

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego K. S., który po odtworzeniu wynagrodzenia ubezpieczonego za okres nieudokumentowany obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który ostatecznie nie przekroczył 250% . Do obliczeń zostały uwzględnione wyłącznie te składniki, co których jest pewność, że ubezpieczony je otrzymywał. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy. Tym samym do obliczeń uwzględniono takie składniki jak: wynagrodzenie zasadnicze, Karta Górnika, deputat węglowy i dodatek nocny w wysokości 20 % za okres pełnienia funkcji nadgórnika. Fakt otrzymywania tych składników jest bezsporny, a ich wysokość wynika z dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy oraz przepisów branżowych. Sąd orzekający wskazuje, że odtworzenie hipotetycznego wynagrodzenia może być dokonane tylko i wyłącznie na podstawie pewnych składników wynagrodzenia. Nie mogą to być obliczenia hipotetyczne. Podkreślić należy, że za podstawę wymiaru

emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez ubezpieczonego, która niekoniecznie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia, gdyż na niektóre składniki wynagrodzenia może nie być wystarczających dowodów. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem udowodniany może być wszelkimi środkami wynikającymi z przepisów Rozdziału 2 Działu III Kodeksu postępowania cywilnego. Jednakże w takich okolicznościach winno się brać pod uwagę tylko takie składniki wynagrodzenia, co do których nie ma najmniejszej wątpliwości, że zostały pracownikowi wypłacone (tak też: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 października 2016 r., sygn. akt III AUa 831/16).

W niniejszej sprawie obliczony przez biegłego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat z całego okresu zatrudnienia ostatecznie okazał się niższy niż 250% i wyniósł jedynie 230,16%.

Reasumując, skoro wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest niższy niż 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 i §3 kpc w zw. z art. 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) w brzmieniu obowiązującym do 12 października 2017 r. zasądając od ubezpieczonego, jako od strony przegrywającej proces, na rzecz organu rentowego 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater